

LUTHERSKT FÖRSAMLINGSBLAD

Organ för
Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet
och
Lutherska Församlingen i Umeåområdet

Årg. 12

Ditt ord är mina fötters lykta
och ett ljus på min stig.
Ps. 119:105

1/2000

Den enda lyckan

Vad salighet att vara
en Jesu Kristi vän
Och i hans sällskap fara
mot hemmet himmelen!

Det är min enda lycka
att höra honom till;
må sedan världen tycka
Och mena vad den vill!

*Lova Herren 437
A. Nilsson*

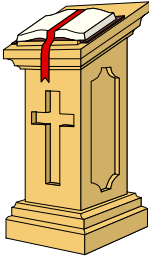
Nåd jag tigger

Jesu, för din fot jag ligger,
fattig, syndig, nåd jag tigger,
Jesu, aek förskjut øj mig.
Se i nåd till all min smärta,
hör den suck, som från mitt hjärta
full av ånger söker dig.

Mätta hungern, som jag känner,
släck den törst, som själen bränner,
rädda mig, jag är i nöd.
Var mitt ljus, jag är bēdrövad,
var min kraft, som är bortrövad,
var mitt liv, ty jag är död.

Kristi kropp, jag dig nu hälsar,
med din korsdöd du mig frälsar,
jag dig hälsar, Kristi blod.
Livets bröd, din kropp den sanna,
är för mig det himlamanna,
som ger själen ett nytt mod.

Luthersk psalmbok 907
S. Frank / M. B. Landstad / K. Jonsson

Som ock har blivit för oss korsfäst

*Ur nicenska trosbekännelsen;
Betraktelse av Sigmund Hjorthaug*

Jesu död på korset är själva hjärtpunkten i vår kristna tro. Utan Jesu död på korset hade vi ingen nådig Gud. Utan Jesu död på korset hade vi ingen syndaförlåtelse att dela ut i dop, avlösning och nattvard. Utan Jesu död på korset fanns det ingen himmel och salighet utan bara en gruvlig dom och straff. Skriften säger: "Utan blodsutgjutelse sker ingen förlåtelse" (Hebr. 9:22). Det är många som gärna vill höra om en nådig och barmhärtig Gud som förlåter synder. Men de vill inte höra om en Gud som straffar synd. Men Bibelns Gud är en straffande Gud. Han tål inte synd och orätt. Han är en "förtärande eld" mot all synd. Den som syndar skall dö. Men nu har Jesus tagit straffet för våra synder. Han har öppnat vägen till himmelen för oss med sin död på korset.

Korsdöden

Varför måste Jesus lida denna försmädliga och gruvliga korsdöd? I 5 Mos. 21:22 får vi veta att den som blev hängd på ett trä var en som hade gjort en synd som förtjänade döden och var förbannad av Gud. Därför skriver också Paulus i Gal. 3:13: "Förbannad är var och en som är upphängd på trä." Men Jesus hade ingen synd! Han var ren och fri från synd, han var fullkomlig. Han var Guds rena och felfria lamm. "Vi lider vad våra gärningar är värda" sade den ene rövaren på korset, "men han har inte gjort något ont." Och likväl måste Jesus dö. Varför? För att han tog våra synder på sig. Det var vi som hade förtjänat att dö, inte bara den lekamliga döden, utan också den eviga döden, den eviga förtappelsen. Så blodröda och förfärliga är våra synder.

Kristus vår ställföreträdare

Men nu gick Kristus in i vårt ställe – han som var ren och utan synd – och tog vårt straff på sig. Han blev hängd på förbannelsens trä som vi

hade förtjänat att hänga på, och han led gudsövergivenhetens mörker som vi hade förtjänat att lida i all evighet. Han köpte oss fria från den eviga förtappelsen: ”Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, då han blev en förbannelse för vår skull. Det står skrivet: ’Förbannad är var och en som är upphängd på trä.’” (Gal. 3:13,14)

Vi som var vredens och fördörelsens barn av naturen, oss köpte Kristus fria från den eviga vreden med sitt oskyldiga lidande och död.

”Den som inte visste av någon synd har han för oss gjort till synd, för att vi skulle bli Guds rättfärdighet i honom.” (2 Kor. 5:21)

Kristus blev ”gjord” till synd. Han som var ren och skuldfri blev gjord, som det uttryckts, till en enda stor ”syndaklimp”, för att han bar all världens synd på sig. Detta gjorde han för att du och jag skall slippa att gå förlorade. Detta gjorde han för att du och jag skulle bli rättfärdiga inför Gud.

Korset – en kär symbol

För att Jesus dog på ett kors ock tog all vår synd på sig och därmed räddade oss från den eviga förtappelsen, är korset, förbannelsens trä, en kär symbol. Korset blir själva kärnpunkten och hjärtpunkten i vår kristna tro. Utan korset inget evangelium. Utan Kristi död på förbannelsens trä ingen nådig Gud, ingen syndaförlåtelse, utan bara vrede och fördörelse. Därför säger Paulus: ”Jag hade bestämt mig för att bland er inte veta av något annat än Jesus Kristus och honom korsfäst.” (1 Kor. 2:2)

Min Jesus allt borttagit,
som döden med sig för.
Han mig med blodet tvagit,
min synd han snövit gör.
I honom jag mig gläder,
min Frälsare så god.
När jag för honom träder,
då är jag vid gott mod.

Mig intet kan fördöma,
med Gud har jag fått frid.
Jag helvetet kan glömma,
vad kommer det mig vid?
Mig ingen dom förskräcker,
min skuld utplånad är.
Med sina vingar täcker
mig Gud, som har mig kär.

Luthersk Psalmbok 54:3-4 — P. Gerhardt / K. Jonsson

*Den Helige Ande skall överbevisa
världen... om rättfärdighet,
ty jag går till min Fader.*

Joh. 16:19

Dessa ord innefattar i sig hela det verk till vår återlösning, för vilket Guds Son sändes från himmelen, det verk han utfört för oss och ännu utför intill änden, dvs. hans lidande, död, uppståndelse och regering i sitt rike.

Ty denna Kristi gång till Fadern innebär just följande: Genom att utgiva sig och dö ger han sig själv till ett offer. Genom att sedan uppstå övervinner han och kastar under sitt välde synd, död och helvete. Han sätter sig levande på Faderns högra hand, och därifrån regerar han osynligt allt i himmelen och på jorden. Han samlar och utbreder sin kristenhet genom evangeliets predikan, och såsom en evig överstepräst står han i Faderns åsyn och beder för dem som tror, eftersom dessa ännu är behäftade med synd och svaghet. Därtill förlämnar han dem sin Helige Andes kraft att övervinna synd, djävul och död.

Detta är de kristnas rättfärdighet för Gud, att Kristus går till Fadern, dvs. lider och uppstår för oss och försömnar oss med Fadern. Det är en främmande rättfärdighet, som vi inte själva har gjort eller förtjänat. Men den är oss skänkt och tillräknad, för att den skall vara vår rättfärdighet och för att vi genom den skall behaga Gud och vara hans kära barn och arvingar.

Martin Luther i "Ord för dagen", 2 maj.

Den lovsjungande skaran

Andakt av Tore Karlsson, Umeå

Upp 7: 9-17

I den nutida förkunnelsen hörs sällan talas om den himmelska salighet. Ofta nöjer man sig med den kristendom som nästan bara berör livet här nere på jorden, med andra ord en förvärldsligad kristendom. Skall kristenheten vakna, så att det åter blir hemlängtan och glädje över frälsningen, så måste vi visa från oss de falska lärare som förnekar att hela Bibeln är sanning. Skall vi vara med i den lovsjungande skaran Johannes såg, så måste lovsången börja redan här. Det sker inte genom människans egna viljebeslut. Nej, Gud måste lägga den sången i vår mun. "Han lade i min mun en ny sång, en lovsång till vår Gud." Ps 40:4.

Gud tänder och uppehåller tron genom medel: Ordet och sakramenten. Tron måste ha en fast grund att vila på. Våra känslor och tycken vacklar. Det är ingen fast grund. Vi måste ha något utanför oss, som håller i stormar och bedrövelser. Låt oss först påminna varandra om vad Bibeln säger om sig själv och sin tillkomst: "Ingen profetia har någonsin framkommit av en människas vilja, utan därigenom att människor, drivna av den helige Ande talade vad som gavs dem från Gud." 2 Petr. 1:21. Då du hör sådana påståenden, som "det har Paulus eller någon annan människa sagt, så det gäller inte oss", då kan vi visa till det här stället och säga: Nu gör du Gud till lögnare.

Varför är det så viktigt att jag tror att allt i Bibeln är Guds ord?

Skall lovsång och hemlängtan tändas i en människas hjärta, så måste hon också tro lagens ord. Det är sant då det står i Bibeln, att den lovsjungande skaran inför Guds tron står där bara för Jesu skull, av nåd! Upp. 7: 14- 15. Lika sant är det när det står, att den som i tiden inte tagit sin tillflykt till Jesus, skall bli fördömd. Vi varnas på många ställen i

Skriften för helvetet och en evig pina. Matt. 25:46. Varför är det så viktigt att spegla sig i den heliga lagen? Vi måste lära känna sanningen om oss själva. Den naturliga människan ser mycket klart andra människors ondska. Men den som stannar här och inte genom lagens ord lär känna sitt eget onda hjärta, han är en självbelåten farisé, och en sådan har inget löfte om evigt liv. ”Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka.” Matt. 9:12.

Då den heliga lagen fått vara på hembesök, går det lätt att instämma i aposteln Paulus ord: ”Jag vet att i mig, det vill säga i mitt kött, bor det inte något gott.” Rom. 7:18.

Är inte det här en dyster kristendom? Ja, för den som i någon mån själv tänker bidra till sin frälsning är det säkert stötande. Men inte för den som vill vara med i den lovsjungande skaran i himmelen. Upp. 7:10.

Någon kanske tänker: Jag har alltid försökt göra så gott jag kan och jag anses av människor vara en god kristen. Då kan jag väl vara trygg? Nej, det räcker inte. Gud kräver fullkomlighet. ”Om någon håller hela lagen i övrigt, men felar i ett, så är han skyldig till allt.” Jak. 2:10.

Låt oss ta en bild. I en modern såg skall varje stock passera en metall-detektor som är så känslig att det bara behövs en liten spik eller ett stift, för att stocken skall petas undan. Då kallas den vrak och är värdelös. På samma sätt är det för en människa som räknar med sina egna goda gärningar som rättfärdighet inför Gud. Då Kristus sitter på domartronen ser han ända in i våra mörka hjärtan. En oren tanke räcker för att vi ska petas undan och bli vrak. Det räcker med arvsynden för att domsutslaget skall bli: ”Gå bort ifrån mig, ni förbannade.” Matt. 25:41.

Vem kan då bli frälst? Hur är det möjligt, då Gud kräver fullkomlig helighet och rättfärdighet, det saknar ju varje människa?

I v.13 står det att de var klädda i vita, fotsida kläder. Vad är det för klädnad? Det är samma klädnad, som den förlorade sonen i Luk. 15 blev iklädd, då han kom tillbaka och sade: ”Far, jag har syndat mot himmelen och inför dig, och jag är inte värd att kallas din son.” Genom tron blev han iklädd Jesu Kristi rättfärdighet. ”Om vi bekänna

våra synder, så är han trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder och renar oss från all orättfärdighet.” 1 Joh. 1:9.

Du kanske tänker: visst måste jag ha en riktig bättring och ett kristet liv först?

Låt oss åter gå till texten och se om vi finner orsaken till varför den frälsta skaran står inför Guds tron. I v. 14 står det, att de har tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. Han har betalat alla människors syndaskuld och hans goda gärningar tillräknas alla syndare som genom tron tagit sin tillflykt till honom. Det är de fotsida kläderna som den frälsta skaran bär.

Behövs det inget mer?

Då det gäller den frälsta skaran, som Johannes såg, så räknas det inte upp något mer. ”Dessa är de som kommit ur den stora bedrävelsen och som har tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. *Därför* är de inför Guds tron och tjänar honom dag och natt i hans tempel.”

Gäller det här en så ogudaktig syndare som jag är? I Joh. 17:4 läser vi: ”Fader, jag vill att där jag är, där skall också de som du har gett mig vara med mig.”

Fadern vill, Sonen vill och den Helige Ande vill att alla människor skall bli frälsta. Den enda orsak till att en människa går förlorad är otron. Människan vill inte. Matt. 23:37. ”Hur ofta har jag inte velat samla dina barn, liksom hönan samlar sina kycklingar under sina vingar, men ni ville inte.”

Den som tror Bibelns ord och vilar på dess fasta löften, har sannerligen orsak att redan här fröjdas och lovsjunga Lammet som köpt oss åt Gud med sitt eget blod. *Amen.*

Till det höga Ser mitt öga
Genom tårar mången gång.
Ty min längtan, Håg och trängtan
står till Salem och dess sång.
Och jag glömmer allt mitt ve,
när jag blott dit upp får se.

Vilken skara Där skall vara,
folk av alla tungomål,
alla slakten I den dräkten,
Som ej minsta skrynkla tål!
O, så fröjda dig, min själ,
och säg världen glatt farväl!

Vilken ära Att få bära
lammets segertecken där;
Att få sjunga Med en tunga,
Som fullkomligt ledig är,
Och som friskänkt nådelön
Undfå livets krona skön!

Tänk, vad bruden I den skruden
är sin brudgum dyr och kär!
Ingen smärta När det hjärta,
som har fått sin boning där!
Trånga port och smala stig,
o, vad fröjd du bringar mig!

Ack, så lär mig, Sköt mig, bär mig,
dyre Jesu, dag från dag!
All min längtan, Håg och trängtan
mer och mer till dig blott drag!
Tills du tager hem din brud,
o min Herre och min Gud!

Lova Herren 679
H.A. Brorson / Lina W. Sandell-Berg

¶ Ett skriftetal

Av Ingemar Andersson

En del föll i god jord...

— Luk. 8:8 —

*Herre och Frälsare! Att höra ditt ord
och lyda din röst Själv böj du mitt hjärta
och öra; Din ångest låt bli min glädje
och tröst Mot allt, vad min ro kan förstöra!
Ja, eftersom du så dyrt har mig löst, Så låt
mig dig evigt tillhöra! Amen.*

Jag vill i skriftetalet påminna om ett par verser från dagens evangelietext, som vi ska läsa i dess helhet senare. Jesus säger om säden som såningsmannen sådde:

”En del föll i god jord och växte upp och gav hundrafaldig skörd.”

Jesus förklarade sedan så:

”Det som föll i god jord är de som har hört ordet och behåller det i ett uppriktigt och gott hjärta och bär frukt och är ut hålliga.” (Luk. 8:15).

När Jesus predikade och undervisade så var det då, som det alltid är när Guds ord förkunnas, olika åhörare som samlas och lyssnar. När Jesus beskriver såningsmannen som sår på fyra olika sädesåkrar eller i fyra slags jordmån, så är det en beskrivning av människan inför Guds ord. Du känner säkert till hela berättelsen. När såningsmannen sådde så föll en del på vägen. Det trampades ned och fåglarna tog bort det. Ordet blev inte kvar, lämnade inte minsta avtryck. Det var som en vindfläkt och så var det borta alltsammans. Så umgås somliga med Guds ord.

En del föll på stengrunden. Det växte upp fort men torkade bort

lika fort. Det är beskrivningen av dem som lever på känslor och upplevelser när det gäller det kristna livet. Man hakar fast vid hur det känns och man är helt beroende av detta. Så fort det kommer någon motgång, så tappar man tron och tillförsikten. Och så är allt borta igen.

Så var det det som föll bland törnet. Där talas det om denna världens och levernets bekymmer, hur man sysslar så mycket med sådant, att det blir till törnesnår som växer upp och förkväver Ordet.

Och så kommer Jesus då till sist till den goda jorden. Då säger han: Där växer det upp och så blir skörden hundrafaldig. Han förklarar det med att den goda jorden, det är de, som när de hört Ordet behåller det i ett uppriktigt och gott hjärta och som är uthålliga i tron.

Det finns alltså också sådana bland dem som lyssnar till Herrens ord som Jesus kan likna vid god jord med rik skörd. Då är frågan vad det är för några. Om vilka kan Jesus säga att deras hjärtan är en god jordmån där Ordet slår rot, växer upp och bär rik frukt? – Det är i uppriktiga, rättsinniga, goda hjärtan.

Ett kännemärke på dem som hör till den goda jordens folk är, att när de har läst texten och läst och hört Jesu beskrivningar av vägen, stengrunden och törnesnåret, så har de känt igen sig själva. De har ingen tanke om att deras hjärtan skulle vara en god jordmån. I stället har de funnit sina hjärtan hårda och kalla och döda. Det tycks dem som om Ordet försvinner lika fort som det har kommit. Skulle något stanna kvar, ja, så är man så beroende av känslans skiftningar, man tycker sig ha förlorat allt om det inte känns bra. Eller, man är så nedtyngd av detta levernets bekymmer, så det är som om Ordet inte betydde någonting.

Eftersom man har funnit sig vara sådan, så har man förstått att ska det hela få ett saligt slut, så kan det bara ske på ett sätt, och det är att Herren och Frälsaren får sköta om alltsammans. Detta har blivit deras enda hopp: – Jag får lämna allt åt Herren Jesus – ja tro, hoppas och förtrösta på att det han har gjort räcker också för mig.

Det är kännetecknet på dem som hör till den goda jordens folk.

De har inte uppfattat sig som några som går omkring med ett öppet och rättsinnigt och gott hjärta, som går omkring och riktigt dignar av kristliga frukter. Tvärtom är det så att de har lärt känna det som kallas för andens fattigdom. Och andens fattigdom består i att ständigt på nytt utblottas på allt eget och ständigt på nytt igen få vända åter till den oförskyllda, oförtjänta nåden i Kristus. Så är ett uppriktigt och gott hjärta beskaffat. Där slår evangelium rot, där stannar Ordet, och där bär det rik frukt.

När profeten hade kommit till konung David och överbevisat honom om hans förfärliga syndafall, så ber David i sin syndabekännelse i den 51:a psalmen bl.a.: ”Vänd bort ditt ansikte från mina synder, utplåna alla mina missgärningar, skapa i mig Gud ett rent hjärta.” Han hade inte funnit någon god jordmån där, utan tvärtom fullt av orenlighet. Och nu ber han: ”Ge mig på nytt en frimodig ande.” När han fick ögonen öppnade för hurdan han var, så förlorade han all frimodighet och behövde anropa Herren. Så handlar ett uppriktigt och gott hjärta, med den goda hjärtejorden, där Ordet bär frukt. Det kännetecknas av medvetande om hur utfattigt det är på alla sätt och hur beroende det är av syndernas förlåtelse, av Frälsaren. Att få höra ordet om den oförskyllda nåden är läkedom. Ingenting kan som detta hjälpa och trösta. Sådant är det uppriktiga och goda hjärtat, som Jesus talar om i liknelsen.

Det finns fler kännetecken på den goda jorden. När Jesus hade berättat liknelsen frågade hans lärjungar honom vad denna liknelse betydde. Det är också ett tecken på den goda hjärtejorden. Man vill höra mer, man vill få Ordet förklarat för sig, och man är inte nöjd när man inte har förstått vad Herren Jesus vill säga.

Det var många samlade runt Jesus för att höra Guds ord. Många lyssnade ett tag, men det de hörde rörde dem inte i ryggen. Men lärjungehjärtat, den goda jorden, ville få Ordet förklarat och utlagt och tillämpat. Så var det med lärjungarna.

Sedan bär Ordet frukt. Vad för frukt? Lagens frukt: förkrosselse och syndanöd, som driver till lagens ände, som är Kristus. Och så bär evangelium frukt: nåd att tro syndernas förlåtelse, glädje och förtröstan i Kristus, Frälsaren.

Ordet bär också den frukten, att man behöver ha öppen sak med sin Herre och Frälsare. Man behöver komma tillbaka till honom, få lätta sitt hjärta och tala ut. Nu har han på nytt berett oss ett sådant tillfälle i vårt skriftermål. Inför honom får vi öppna våra hjärtan och i den gamla syndabekännelsens ord lägga in allt det som nu ligger bakom oss, bekänna och tala om för honom alltsammans, för att så få ta emot förlåtelsens ord i avlösningen, där Herren Jesus själv utdelar sina välsignelser. Och sedan får vi samlas till den heliga måltiden och personligen ta emot de yttersta bevisen på hans kärlek, hans kropp och blod till syndernas förlåtelse.

Låt oss därför med uppriktiga hjärtan och i tro och förtröstan vända oss till Herren, vår Frälsare, och bekänna vår synd och skuld:

Jag fattig syndig människa, som med synd född, i all mina livsdagar, på mångfaldigt sätt har brutit mot dig...

u u u

*Tack för ditt nådesord:
Ljus på min stig!
Tack för ditt rika bord,
dukat för mig!
Tack för ditt dyra blod,
Tack för din Ande god!
Tack för ditt tålamod,
Herre, med mig!*

Lina W. Sandell-Berg

Nu vill jag sjunga om vännen kära,
som för mig blödde på korsets stam,
som har mig friköpt och skänkt den ära
att evigt prisa Guds dyra Lamm.

Guds lag var bruten, till döden dömdes
jag arme brottsling för evig tid.
Men bittra kalken av Sonen tömdes,
då han på Golgata döden led.

Jag föll i Adam, och även sedan
jag gruvligt ökat min stora skuld,
men innan världen blev grundad, redan
var Gud i Kristus mig arme huld.

Han kom till världen, den dyre Herren,
vår skuld betalade med full likvid,
jag märker det av de dyra ärr.
Nu är jag helad, nu har jag frid.

Ja, nu är världen så nådigt skonad
från dom och straff och förbannelse,
ty Gud i Kristus är fullt försonad
och skänker nåd och förlåtelse.

Nu vill jag därför om honom sjunga,
som efter striden till himlen for,
till dess att jag med förlossad tunga
får sjunga bättre i himlens kor.

Ja, tack och lov, du vår käre Fader,
som sände Sonen till oss hit ned!
Nu är jag frälster och riktigt glader,
Ty Sonen utlyst en evig fred.

*Luthersk Psalmbok 735
J. Wittander*

Frågor och svar.

Man hör ibland uttrycket ”en sorg efter Guds sinne”. Vad menas?

Svar:

Uttrycket kommer från Pauli andra brev till församlingen i Korint, kap. 7:10. Paulus har i ett tidigare brev bestraffat de kristna i Korint för en del allvarliga missförhållanden i församlingen och allvarligt uppmanat dem att rätta till bristerna och få bort allt som inte harmonierar med den kristna tron. Bedrövad och djupt bekymrad har aposteln oroats mycket över hur korintierna skulle reagera på hans brev. Desto större blir glädjen när han genom Titus får rapport om läget i församlingen i Korint. Visst har de kristna blivit ledsna över Paulus brev, och till en början ångrade Paulus sig. Men sorgen i församlingen i Korint vändes inte emot Paulus för att han så allvarligt gått tillrätta med dem, utan – ”det var ju efter Guds vilja ni blev bedrövade, och därför har ni inte lidit någon skada genom oss”, skriver aposteln, och fortsätter: ”Ty en sorg efter Guds vilja (sinne) för med sig en ånger som man inte ångrar och som leder till frälsning. Men världens sorg leder till död.”

”Sorgen efter Guds sinne” väckte inte vrede, förtrytelse, försök att finna ursäkter och undanflykter, sökande efter ”förmildrande omständigheter” osv. Sådana reaktioner hör samman med det som aposteln kallar för ”världens sorg”. Nej, apostelns tillrättavisningar bar frukt på ett helt annat sätt. Korintierna fick upp ögonen över sin synd, sörjde djupt över den och grep sig med iver och nit an arbetet med att ställa allt tillrätta efter Guds ord. Därför kan Paulus skriva, att även om han först ångrade att han bedrövat sina kära korintier, så kunde han nu i stället glädja sig desto mer, ”därför att er sorg ledde till att ni ångrade er”.

En sorg efter Guds sinne, som leder till frälsning, betyder alltså en sorg över den egna synden, bristerna och felen, en sorg som leder till syndabekännelse och förlåtelse, och till mod och kraft att kämpa den goda striden emot synd och orenhet, till att bevara tron och ett gott samvete inför Gud.

Ingemar A.

Luther har ordet

Nåd vare med er och frid
från Gud vår Fader och
från Herrzen Jæsus Kristus.

Gal. 1:3

Vid nya födelsen är det inte frågan om sådana saker som försiggår inför ögon, sinnen och förnuft, så att man kan fatta och gripa om det, utan det är en sådan sak och ett sådant verk, som övergår alla människors förnuft och tankar samt utträttas i människan genom den Helige Ande. Här är två ting tillsammans med varandra, nämligen *Ordet*, vilket är en lekamlig röst som man hör, och *Anden*, som verkar med och vid ordet, men vars kraft ingen ser eller förnimmer utom den, vilken Anden träffar. Det är så lätt och snart gjort, att intet arbete kan ske lättare, ty man säger människan ordet, och det verkar så stora ting, om blott hjärtat med tron fattar det, att människan i samma ögonblick föds till det eviga livet.

Att vi är Guds barn och kunna veta att vi är det, har vi inte av oss själva eller av lagen utan det är den Helige Ande, som emot lagen och känslan av ovärdighet vittnar därom i vår svaghet och gör oss helt vissa. Detta går så till att vi känner den Helige Andes kraft då Han genom ordet verkar i oss, och vår erfarenhet överensstämmer med ordet. Ty det kan du väl veta med dig, om du i ångest och nöd får tröst av evangelium och därigenom övervinner tvivel och förskräckelse, så att du kan tro, att du har en nådig Gud, och icke mer flyr för Honom utan glatt kan anropa Honom och av

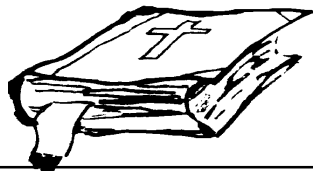
Honom vänta hjälp. Detta är det rätta inre vittnesbördet varav du kan veta att den Helige Ande verkar i dig.

Håll det för alldeles visst, att Kristus har tagit på sig din död och synd. Därmed är uppståndelsens verk skänkt åt mig och dig och alla kristtrogna människor. Gör jag inte detta bruk av Kristi uppståndelse, så gör jag min Herre Kristus stor orätt, då jag låter hans triumf och seger vara utan kraft och verkan. Det skall inte vara en maktlös seger, han vill sannerligen utträta mycket hos mig, så att jag i alla anfäktningar, vid allt försyndande och i all förskräckelse inte ser något annat än Kristi fröjdefulla uppståndelse.

Den som så kan inpräglade i sitt hjärta denna seger, han är redan salig. Den som inte har Långfredagen och Påskdagen, han har ingen god dag på hela året. Det vill säga: den som inte tror, att Kristus har lidit för honom och är uppstånden, med honom är det ute. Ty vi kallas också kristna, därför att vi kan se på Kristus och säga: "Käre Herre, Du har tagit min synd på Dig, Du har blivit Martinus, Petrus och Paulus och har sålunda söndertrampat och uppslukat min synd; hos Dig skall och vill jag alltså söka min synd och dit hänvisar Du mig också."

Den Gud, som uppväckt Kristus från de döda, skall också göra vår dödliga kropp levande och med oss hela skapelset, som nu är underkastad förgängelsen och i ängslan längtar efter vår härlighet, längtar efter att också den skall bli frigjord från förgängligheten och förhärligas. Sålunda har vi redan mer än hälften av uppståndelsen, emedan huvudet och hjärtat redan är där uppe, och vad det nu gäller är den ringaste delen av uppståndelse, att vår kropp bäddas ner i jorden, på det att också den må bli förnyad.

Något om Bibels djur

Duvan

Många fåglar är omnämnda i Bibeln. Av dessa är vissa mer framträdande än andra. Duvan står dock i särklass eftersom hon är den mest omtalade av alla. Det kan därför vara på sin plats att den får utgöra ämnet för en liten betraktelse. Först skall den då få påminna oss om

Jesu offerdöd

Till skillnad från alla andra fåglar var duvan enligt föreskrifterna i ceremoniallagen en ren fågel och därför den enda fågel som fick användas för offer. I 3 Mos. 1:14 framhålls att den som vill fram bära ett brännoffer av fåglar skall ta sitt offer av turturduvor eller unga duvor. Samma föreskrift gällde beträffande syndoffer och reningsoffer.

Jesus, som blivit människa för vår skull, var ensam ren och utan synd. Därför kunde han fram bära ett giltigt offer och han gjorde det genom sitt lidande och sin död. Ingen annan dugde därför att vi alla är orena och syndiga. Vad vi än vill ta oss för och vad vi än vill fram bära inför Gud så är det dömt att misslyckas. Du må försöka med syndakännedom, ånger, bön eller vad du annars kan komma ihåg, så är det ändå lika ogjort och du har inte kommit ett steg närmare himmelen. Gud visste detta och därför utvalde han den rena duvan Jesus till offret för vår synd och orenhet. Offerplatsen var inte Gamla Testamentets altare utan korset som restes på Golgata. Där har han, som Bibeln fram håller, genom sig själv verkställt en rening från synderna. Heb. 1:3. Må vi inte glömma att det var våra synder han bar och att han i sin död gottgjorde för dem. 1 Pet. 2:24.

I 3 Mos. 14 talas det om offret vid rening från spetälska. För den

som skulle renas måste det frambäras två levande rena fåglar, alltså duvor. Ytterligare behövdes det en bit cederträ, rosenrött garn och isop. Under prästens uppsikt slaktades den ena fågeln över en skål med friskt vatten och dess blod blandades så med vattnet. Sedan tog prästen den levande fågeln tillsammans med de andra föremålen och doppade alltsammans i den slaktade fågelns blod. Strax därefter släpptes den levande fågeln fri.

Det har sagts att de båda duvorna tillsammans utgör ett enda offer. Är det rätt, vilket jag inte ifrågasätter, så kan det sägas att den slaktade duvan vittnar om Jesu offerdöd och den levande duvan om hans uppståndelse. Cederträet talar om Jesu kors som måste vara det centrala både för den enskilde och i förkunnelsen. Det rosenröda garnet vittnar både om våra blodröda synder och den hjälp vi alldeles oförtjänt har fått. Jes. 1:18. Isopen fanns med när Jesus hängde på korset. På en isopstängel fästes en svamp fylld med ättiksvin och man förde den till Jesu mun. Joh. 19:29. Under gamla förbundets tid användes isop vid blodsbestänkning. När det talas om att prästen skulle stänka blod på den spetälske är det utan tvivel den i blodet doppade isopen han använde. David kände sin synd och orenhet och bad därför till Gud att han skulle rena honom med isop. Därigenom kunde han bli vitare än snö. Ps. 51:9.

Det är sant att lagen behöver predikas så att vi lär känna vår synd och orenhet. Känner vi inte vår synd blir det inget behov av nåd. Men vi får inte heller glömma att använda isopen och, bildligt talat, stänka blodsdroppar. Utan om och men, utan några förbehåll, måste evangelium förkunnas för att de orena skall få tröst och hjälp. Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar från all synd. 1 Joh. 1:7. Ingenting annat hjälper och ingenting annat behövs.

Duvan får också vittna om

Den Helige Ande

Vid Jesu dop sänkte sig den helige Ande över honom i en duvas skepnad. Matt. 3:13-17. Det var också det tecken som Johannes döparen hade att ge akt på för att känna igen Jesus. Joh. 1:33-34. Redan i skapelseberättelsen finns en antydning om den helige Ande som en fågel. Guds Ande svävade över vattnet. 1 Mos. 1:2.

I den kristna symboliken har duvan ofta förekommit. I äldre kyrkor kan man se en duva sväva ovanför predikstolen. Den är en påminnelse om

Guds Ande. När det går rätt till i gudstjänsten så är det egentligen inte prästen som talar utan han är endast ett språkrör för Guds Ande i det att han talar Guds ord. För rätt många år sedan predikade en man i en gudstjänst i en sockenkyrka. Efter gudstjänsten kom en originell man och hälsade. Talaren blev något förvånad när mannen sedan sade. ”Jag hade läst i tidningen att du skulle predika här i dag. Därför kom jag för att höra dig, men jag hörde dig inte.” När han såg talarens förvåning fortsatte han: ”Nej, jag hörde inte dig utan jag hörde endast Gud tala!”

I Uppenbarelseboken återges Guds brev till församlingarna i Mindre Asien. I samtliga sju brev förmanas den som har öron att höra vad Anden säger församlingarna. Olydnad och ohörsamhet kan innebära att Guds duva lämnar den enskilde eller församlingen. Ett avfälligt Efraim får veta att dess härlighet skall flyga bort som en fågel och Herren uttalar ett ve som skall drabba dem när han viker från dem. Hos. 9:11-12.

En kyrkoherde blev en gång kallad till biskopen som menade att kyrkoherden inte fick följa Bibeln så strikt som han gjorde. Han måste ge efter och anpassa sig. Kyrkoherden framhöll att han både med tanke på sin själ och på sin uppgift som präst var helt beroende av Guds Ande. Därför vågade han inte handla mot Guds ord och riskera att Anden vek från honom. Som väl var lyckades inte biskopen övertala honom. I Psaltaren 51 ber David en bön som bör vara varje kristens hjärtebön: Tag inte din helige Ande ifrån mig.

Den himmelska duvan, Guds Ande, kommer till oss genom Ordet och Sakramenten och hon stannar hos den som i tro och lydnad lever i dessa verkligheter.

Turturduvan är en flyttfågel som kommer till Palestina i april. Då förnyas naturen och sommaren är nära. Men det är inte duvan som orsakar förändringen utan den kommer därför att förändringen är på gång.

I Guds rike, som inte är av denna världen, är det duvan, Guds Ande, som åstadkommer förändringen. Det är Guds Ande som kallar genom evangelium, upplyser med sina gåvor samt helgar och behåller i en rätt tro. Förklaringen till tredje trosartikeln.

Andliga vårtider hos enskilda och folk är helt och hållet Andens verk. När turturduvan låter höra sin röst då är vintern förbi, regntiden är förliden och har gått sin väg. Blommorna visar sig på marken och tiden

har kommit, då vinträden skäras. Fikonträdet frukter börja mogna, vinträden står redan i blom. Höga Visan 2:11-13. Sådana tider får vi be Gud om och det är inte fel om vi gör det med orden som Jesus har lärt oss: Tillkomme ditt rike. I den bönen får vi innesluta oss själva men också vår omgivning, ja, alla människor.

Sist skall duvan få påminna om

Den kristna människan

Psalmisten hade bevittnat hur fienderna som föraktade Guds namn hade fördärvat och slagit sönder Guds helgedom. Han ber både för sig själv och för alla sina likasinnade: Överlämna inte åt den skaran din turturduvas själ. Ps. 74:19. Här liknas alltså den troende vid en duva.

Denna duva behöver en trygg plats. David ville vara en duva som kunde flyga långt bort för att söka en tillflykt undan stormvinden och ovädret. Ps. 55:2-9. Det finns en trygg och säker tillflykt. Till den blev ett ogudaktigt Moab, som stod under Guds dom, uppmanat att fly. Uppmaningen gavs av samme Gud som dömde dem. De skulle överge sina städer och bygga bo på klipporna för att bli lika duvorna som bygger sina nästen bortom klyftans gap. Jer. 48:28. Bortom klyftans gap, på berget, där fanns tryggheten. Förstår du anvisningen?

I Höga Visan 2:14 talar brudgummen till sin brud och liknar henne vid en duva i klippväggens gömsle. Han vill se hennes ansikte, som för honom är så vackert, och höra hennes röst, som för honom är ljuvlig. Kristus är den rätte brudgummen men han är också den enda frälsningsklippan. Han älskar alla människor men isynnerhet var och en som tar sin tillflykt till honom. Aldrig blir en sådan bortvisad utan är ständigt föremål för nåd och omsorg. Han finner behag i sin duvas ansikte och tröttnar aldrig i att höra hennes röst. Vare sig du klagat över din synd och din svaga tro eller du tackar honom för hans godhet mot dig; allt är lika behagligt inför honom.

I berättelsen om Noas ark möter vi också duvan. När den stora floden kom dränktes allt som var utanför arken. Endast det som fanns inne i den räddades. 1 Mos. 7:23. Sedan arken stannat på Ararats berg och vattnet börjat sjunka undan lät Noa en korp flyga ut genom det fönster som fanns upptill på arken. Den kom inte tillbaka utan hade nog funnit vad han behövde därute. Sedan lät han en duva flyga ut. Avsikten därmed var att få veta om vattnet sjunkit undan från jorden. Men duvan

fann ingen plats där hon kunde vila sin fot. Vattnet täckte hela jorden och därför vände hon tillbaka till arken. Noa räckte ut sin hand och tog henne in till sig i arken. 1 Mos. 8:6-9.

Vi lägger märke till att duvan inte fann sig till rätta utanför arken där förödelserna gått fram och där döden och förruttnelsen härskade. Hennes trygga och rätta plats var i arken. På samma sätt förhåller det sig med en kristen. Ingen verklig vila eller tillfredsställelse finner den duvan i en värld som för syndens skull är förstörd och står under Guds dom. Fastän hon har mycket att glädjas över och tacka för här på jorden väntar hon ändå den nya himmelen och jorden där rättfärdighet bor. 2 Pet. 3:13.

Den som har det på det sättet ber gärna med sångförfattaren:

*O Jesu, din duva hon har ingen ro i marken;
Kom, tag henne till dig, och låt henne bo i arken!
Där vill hon sig gömma och evigt förglömma,
hur tygellöst syndflodens vågor framströmma
kring dränkta jorden.*

*På floden förgäves hon sökte en punkt till vila.
Hon nu med ett hjärta uttröttat och tungt vill ila
till arken den vida, din öppnade sida,
och där redan lycklig i hoppet förbida
den nya jorden.*

Henning L

Luthersk predikan

Utdrag från inledning av teol. dr. lutherkännaren och sedermera biskopen Gustaf Ljunggren i "En årgång Lutherpredikningar", Gleerups förlag, Lund 1932.

Med all rätt har det blivit sagt, att Luther inleder en ny epok i predikans historia. Här som på andra områden betydde hans insats ett stort steg framåt. Det kunde inte heller i detta stycke förbli vid det gamla. Fastmer var det en inre nödvändighet, att reformationen skulle medföra en nygestaltning av förkunnelsen, främst på grund av den förändrade syn på hela gudstjänstens väsen och uppgift, som följde med läran om rättfärdiggörelse genom tro allena.

Gudstjänsten

I den medeltida kyrkan stod "mässan" med dess oblodiga upprepande genom prästen av Kristi offer på Golgata i medelpunkten. Luther för rättade ännu under flera år efter sin avgörande reformatoriska upplevelse mässan under trohet mot kyrkans föreskrivna ordning. Men alltmer blev det honom klart att den nya tron krävde en radikal förändring av gudstjänsten såväl i inre som yttre hänseende. Medan katoliken betraktar densamma framför allt under synpunkten av ett åt Gud framburet offer, där *människan* är den handlande, såg Luther såsom gudstjänstens egentliga uppgift att ställa människorna inför den Gud, som genom sitt ord *själv* är närvarande och handlar i dom och i nåd. I gudstjänsten är det inte människan som skänker Gud något eller gör någonting för honom, utan det är *Gud*, som kommer med sina gåvor till människan.

Predika Ordet — det viktigaste

För Luther är det genom "*Ordet*", som Gud uppenbarar sig för oss såsom den han i sanning är. I anslutning till detta blev det ett ofrånkomligt krav, att gudstjänsten skulle samla sig kring och uppbaras av Ordet. (- - -) Ordet är det bärande innehållet även i sakramenten. De är vad de är allenast genom Ordet.

Den anklagelse som Luther riktade mot den påviska gudstjänsten, var just att Ordet däri blivit undanskjutet. Man hade, säger Luther,

”förnekat Guds ord, endast läst och sjungit i kyrkorna”. Gentemot detta framställde Luther den fordran, att församlingen aldrig skulle komma tillsammans utan att Guds ord predikas. (- - -)

Luthers predikosamlingar

Den framskjutna plats, som Luther förlänade predikan, var naturlig också ur en annan synpunkt. Denna var nämligen reformationens främsta vapen i kampen för den nya tron. Den väckelse, som åstadkoms genom det tryckta ordet kunde vinna verklig stadga och fördjupning först genom den folkliga predikan. (- - -)

Vad Luther som predikant betytt för reformationens utbredning och befastande låter sig svårligen överskattas. Inte endast de som var hans direkta åhörare i Wittenberg eller på andra ställen, där han under sina talrika resor förkunnade ordet, har av hans predikan mottagit förblivande intryck. Även de predikningar som trycktes spreds i väldiga upplagor runt Tyskland och i övriga Europa. Därtill kommer att många, som vid denna tid studerade teologi i Wittenberg, gjorde anteckningar efter Luthers muntliga föredrag och sedan i sin hembygd predikade i reformatorns anda. Då Luther sällan brukade skriva ner sina predikningar är vi dessa avskrivare skyldiga stort tack. Ty genom deras flit har inte blott historiskt sett ytterligt värdefulla dokument räddats åt eftervärlden. Därigenom har också en källa till rikaste välsignelse bevarats för kommande släkten i den lutherska kyrkan. Bland dessa avskrivare förtjänar särskilt att nämnas Georg Rörer, diakon i Wittenberg, vars förtjänst det är att vi i stor utsträckning kan följa Luther som predikant från 1522 ända till hans död.

Alltifrån år 1512 har Luther, så långt hans övriga åligganden det medgivit, varit outtröttligen verksam som predikant. Åtskilliga av predikningarna från de tidigare åren har Luther själv befordrat till trycket. Hit hör utläggningar av de tio buden, Fader vår, de sju botpsalmerna osv. Efter 1520 tjänstgjorde Luther vid upprepade tillfällen som regelbunden predikant vid Wittenbergs stadskyrka — detta framför allt under åren 1528 – 1531 när hans vän och medarbetare Bugenhagen, kyrkoherde i Wittenberg, i skilda uppdrag för reformationens sak befann sig ute på resor. Från denna tid stammar t ex de predikningar över katekesstoff, som sedan lades till grund för Stora katekesen. (- - -)

Hur allvarligt Luther vid sådana tillfällen tog sin uppgift framgår av

ett yttrande från år 1531 där vi ser att han ända till fyra gånger i veckan stod i sin predikstol. Men hans predikoverksamhet var ingalunda begränsad till sådana tillfällen. Då Luther under åren 1532 – 1534 långa tider av ohälsa hindrades att offentligen framträda, höll han i sitt hem och för närstående vänner utläggningar över kyrkoårets texter — predikningar, vilka ligger till grund för den kända samlingen som går under namnet Luthers Huspostilla.

De flesta av de efter Luther bevarade predikningarna finns sammanförda i de båda verken Kyrkopostillan och Huspostillan. Kyrkopostillan påbörjade Luther i Wartburg år 1521. (- - -) För den nya upplaga av arbetet, som senare utkom — vinterpostillan 1540 och sommarpostillan 1543 — lät han verkställa en genomgripande omarbetning och förbättring. Det är denna senare upplaga, som finns översatt till vårt språk och är spridd som folklig uppbyggelsebok.

Skriftenlig predikan — visa vägen till himmelen

Det krav Luther först och främst ställer på predikan är att den skall vara alltigenom *biblisk*. Från Skriften skall den hämta sin näring och sitt liv. Skriftens sanningar skall vid förkunnelsen utläggas och klargöras så att den enklaste och mest olärde kan fatta den och uppbyggas av den. Luthers egen predikan är också uppbyggd efter denna regel. Den är i allra egentligaste mening skriftenlig, men detta framför allt så att det som för Luther är Skriftens summa och sammanfattning — läran om rättfärdiggörelsen genom tro allena — är det stora grundtema, som ständigt återvänder, belyst från nya synpunkter och levandegjort med nya hjälpmedel. Men detta betyder tillika att Luthers predikan är strängt kristocentrisk. Kristus är dess medelpunkt och bärande grund. I predikan skall enligt Luther alla onyttiga spekulationer och tomma människofunderingar vara bannlysta, sådant varav samtidens predikningar överflödade. Där är inte platsen för fåfäng retorik eller innehållslöst ordprål, utan förkunnelsen skall ha som sitt enda ögonmärke att låta Kristus komma till tals med sin församling. Där skall ”den allra skönaste solen Jesus Kristus” möta oss, vars strålar låter hela människolivet framstå i ett förklarat ljus. Genom Kristus blir nämligen allt uppenbart: ”vad Gud är och vad vi själva är, det förgångna, det tillkommande, himmel, helvete, jord, änglar och onda andar; där ser vi, hur vi skall hålla stand i allt och mot allt ont, där ser vi varifrån vi kommer och varthän vi går.”

Med hänsyn till den tidssituation i vilken Luther stod, är det inte att

undra över att det polemiska momentet fått ett förhållandevis brett utrymme i hans förkunnelse. Den romerska villfarelsen måste åter och åter tillbakavisas. Det gör, att Luthers predikningar särskilt i detta stycke innehåller uppprepningar, som på nutida läsare kanske kan verka tröttande. Men vi skall komma ihåg att de säkert inte haft denna verkan på Luthers åhörare och samtida läsare. (- - -)

Men även det polemiska inslaget är blott ett led i Luthers stora och centrala angelägenhet: att visa människorna vägen till himmelen. Omvändelse, bättring, syndernas förlåtelse, tro och kärlek är de huvudord som vi ständigt på nytt möter hos honom. Den evangeliska predikan skall, säger Luther, intet annat vara än ”en predikan om den hjälpen, den saligheten, den nåden ... att han (Kristus) är frälsare”. ”I Kristi rike gäller ingen annan predikan än den om syndernas förlåtelse.” (- - -) I en rätt predikan ”hör du inte vad du skall göra, utan vad Gud gör genom Kristus”. Där avhandlas inte den rättfärdighet, som gäller inför människor och som vi själva kan åstadkomma, utan den rättfärdighet som gäller inför Gud och som genom tron skänkes som en gåva av honom.

Lag och evangelium

Detta hindrar inte att Luther flitigt och oavlatligt driver lagen och inskräper Guds heliga fordran, men alltid så att lagen bringas i ett noga bestämt förhållande till evangelium. Båda måste enligt Luther förkunnas, men vardera ”på sin plats” och sin ordning. (- - -) Den ”etiska” predikan måste ske dels som en förberedelse för evangelium, dels som en vägledning för de troende till ett liv i helgelse.

Både lag och evangelium är alltså nödvändiga moment i predikan. Ty de hör båda hemma i Guds ord. Och ordet skall ostympat och utan avdrag förkunnas. En sann predikant är inte annat än en gudsordets *tjänare*. Genom honom talar Gud. Han är Guds redskap, Guds ”mun”. Detta medvetande fyller Luther på en gång med ödmjuk bävan och med stolt frimodighet.

Fruktan och frimodighet

Luther kände alltid vad han kallade ”fruktan för predikstolen”. Han talar om den ”tunga börda”, som Jesus med befallningen att predika lagt på sina vittnen, och han bävar under känslan av ”det stora mäktiga allvar”, som det innebär att tala å Guds vägnar. ”Det är ett tungt ämbete, predikoämbetet”, säger han på ett ställe, och på ett annat heter det: ”Jag

har ofta sagt, att om jag kunde slippa undan med gott samvete, så skulle jag hellre låta lägga mig på stegel och hjul eller bära sten än hålla en enda predikan.” Men Luther vet, att denna fruktan dock är en hälsosam sådan och nödvändig för den som skall tjäna Gud till redskap. Ty blott så kan ordets predikare bli i sanning liten och låta Gud ensam vara stor. Blott så kan han ge sin egen ära och sina egna tankar till spillo och ställa människorna inför det gudomliga majestätet. Predikanten förmår nämligen själv intet genom sin konst. Med ”det yttre ordet”, som är hans enda redskap, kan han ingenting annat göra än att såsom Johannes Döparen ”utsträcka sitt finger och peka på Kristus”. Ty ”vad gott vi uträttar i predikan, det uträttar Gud”.

Men detta är blott ena sidan av saken. Samma gudomliga befallning, som ställer predikanten bävande inför uppdraget och betager honom allt mod å egna vägnar, är samtidigt från en annan synpunkt ägnad att inge ny frimodighet i själen. Vetskapen om att saken är Guds befriar från klenmod och människofruktan och skänker glädje över att vara stadd i Guds ärenden. I överensstämmelse härmed kan Luther skriva: ”Jag tackar dig, himmelske Fader, att jag har upplevt denna tid, i vilken evangelium åter predikas, varigenom jag lär hur jag blir fri och hur jag blir salig.”

Gentemot motståndarnas anlopp och hätskhet, gentemot den ringa frukt Luther ser av evangelium, även inom de egna leden, är det Luthers beständiga tröst att han gått åstad på Guds befallning och är en ringa tjänare åt hans ord.

En nödvändig förutsättning för att prästen skall kunna tala å Guds vägnar är enligt Luther att varje predikan förbereds i bön inför Guds ögon. ”När ni vill predika”, säger han till sina präster, ”så tala med Gud och säg: käre Herre Gud, jag vill predika dig till ära, jag vill tala om dig, lova dig och prisa ditt namn, fastän jag inte kan göra det så som jag borde ... Jag har aldrig bävat för att jag inte skulle kunna predika väl, men det har jag bävat och fruktat för att jag på detta sätt och inför Guds ansikte skall och måste tala om det höga Majestätet och det gudomliga Väsendet”.

Predikans utformning

Ser vi på den formella utformningen av Luthers församlingspredikningar så är det utmärkande att han sällan har något formulerat ämne för sin framställning utan behandlar i allmänhet texten vers för vers. Men detta

hindrar inte att den, genom sin inre enhetlighet, åstadkommer en alltigenom samlad totalverkan. Luther har själv följt den regel, som han i sina "bordssamtal" uppställer, att predikanten inte får göra utsvävningar i olika riktningar, utan alltid måste hålla en bestämd "huvudpunkt eller materia" i sikte så att menigheten efteråt kan säga: "Detta har predikan handlat om." (- - -)

För den stora allmänheten är Luther som predikant känd företrädesvis genom sina postillor. Man måste dock vid studiet av dessa alltid hålla i minnet att de inte skänker en autentisk bild av den verklige församlingspredikanten. Kyrkopostillan ger oss t.ex. inte Luthers predikningar sådana de faktiskt hållits. Där har i ena fallet delar av flera predikningar sammanförts till en, i andra fallet en enhetlig predikan utökats med tillskott från andra håll. (- - -)

Säker ledning

Den evangeliske prästen måste alltjämt gå i skola hos Luther, även hos predikanten Luther. Så märgfullt och kraftigt, så klart och enkelt har dock evangeliet knappast tolkats av någon som av denne Guds underman. Var finner vi människohjärtanas stora fråga om frid och förlåtelse framställd med sådant närgående allvar? Och var ser vi svaret ges med sådan ofrånkomlig självupplevelse och påtaglighet som hos Luther? Just denna centrala inriktning av Luthers förkunnelse är det som höjer den över all sådan tidsbestämthet. (- - -) Det är det som gör, att sökande själar här ännu alltjämt kan finna fast och säker ledning på den väg, som drager till livet.

Reflexioner

VAD HAR HÄNT MED BIBELN?

Den nya Bibeln 2000 har sålts i 700.000 ex. och blivit en otrolig försäljningsframgång. Boken har mottagits med förtjusning och lovord av den absoluta majoriteten av bibelläsare. Lovsångskören har visserligen här och där störts av kritik från några få konservativa bibelforskare, men deras synpunkter har aldrig nått fram till den stora allmänheten.

Bibel 2000 har som sin fördel ett lättfattligt språk. Man måste dock kräva mer än läsbarhet av en bibelöversättning. Den måste också vara förenlig med grundtexten och de ursprungliga författarnas intentioner. Här är stark kritik befogad. Läsbarheten i den nya översättningen är i väsentliga fall uppnådd. Dock är fundamentala hörnstenar av den kristna tron i Bibel 2000 förvanskade — sådana, som varit människors fast rotade tro, och omvittnade i viktiga trosdokument, under nära 2000 år.

På många ställen är översättningen helt förvrängd i förhållande till den hebreiska grundtexten. Detta gäller i många olika slag av texter, bl.a. i frälsningshistoriska och kristologiska utsagor i gamla testamentet.

Om vi begränsar oss till sådana texter gäller ifrågovarande förvanskningar verser som exempelvis 1 Mos. 3:15, 12:3, 17:19, 18:18, 22:18, 26:4, 28:14, 49:10, Ps. 2:11-12, 8:6, 16:11, 22:17, 40:8, 45:7, 72:17 110:1, Jes. 1:18, 4:2, 7:14, 9:1 och 6, 40:3, 53:9, Ordspr. 8:22-23, Dan. 7:13, Sak. 6:13 och Mik. 5:2. Hur bibelkommissionen kunnat översätta dessa texter som man gjort är obegripligt.

Kristologiska texter i nya testamentet, som är omäändrade är bl.a. Joh. 8:58, Apg. 20:28, Rom. 9:5, 10:9, 1 Kor. 12:3, 2 Kor. 5:19, Tit. 2:13, Hebr. 1:9, 2 Petr. 1:1, 1 Joh. 5:20 m fl. En van bibelläsare kan gärna jämföra dessa ställen med Svenska Folkbibeln, som utkom 1998. Svenska Folkbibeln har en helt annan ödmjukhet inför grundtexten. (Den nystestamentliga delen av Bibel 2000 utkom 1981.)

Ett 70-tal verser har dessutom helt eller delvis strukits ur den gamltestamentliga delen av Bibel 2000. Bibelkommissionen menar att tidigare översättningar varit alltför ordrika. Textmassan i Gamla testamentet är därför nedpressad med 10 %. Vissa vana bibelläsare kommer därför att reagera inför ett nytt tecken man möter på ett flertal ställen i Bibel 2000. Tecknet ser ut så här [-]. Tecknet innebär att ifrågovarande vers helt eller delvis lämnats oöversatt. Man kan undra på vilka grunder. Åtminstone ges inga förklaringar i den pocketupplaga jag själv införskaffat.

Ett ex. är Job 19:26. Versen lyder enligt Svenska Folkbibeln: "När sedan denna min sargade hud är borta skall jag i mitt kött skåda Gud." Bibel 2000 översätter: "Här med min kropp vill jag skåda Gud." Varför bibelkommissio-

nen lämnar ute den första delen av versen och översätter den andra som man gör är obegripligt. Att översätta senare hälften som ovan visar bara att man inte förstått innebörden som syftande på evigheten. — Många gånger har denna vers varit en tröst för människor. När cancer och ledgångsreumatism brutit ned en troende kristen har hon kunnat få tröst av orden: “När denna min sargade hud...” — Inga andra internationella översättningar jag jämfört med har strukit första delen av versen eller översatt andra delen på det märkliga sätt, som man gjort i Bibel 2000. Inga andra viktigare internationella översättningar har heller tagit bort de sjuttio verser, som strukits i Bibel 2000.

Fundamentala verser plockar alltså bibelkommissionen bort ur de ursprungliga texterna. Däremot tillfogar man de apokryfiska böckerna till den gammaltestamentliga delen. Är det att pressa ned textmassan? — Apokryferna ingick inte i den judiska Bibeln på Jesu tid. Det finns inga historiska belägg för att de första kristna läste ur dessa texter vid sina gudstjänster. Det finns inga belägg för att Jesus använde dem eller att han och apostlarna jämförde dem med Den heliga skrift. Att Bibel 2000 ges ut med apokryferna kan ses som en eftergift för katolsk bibelsyn. Det innebär dock stora pedagogiska bekymmer att apokryferna hamnat inom Bibelns pärmar. De utgör inte samma slag av text.

Översättarna av Bibel 2000 menar sammantaget att Bibelns böcker vuxit fram helt inomvärldsligt ungefär som andra böcker. De utesluter det som böckerna själva hävdar: att innehållet har sitt ursprung i Guds uppenbarelse. Att Han utvalt ett särskilt folk, som genom sina budbärare förkunnar människors enda hopp och räddning. Med den synen blir det följdriktigt att Bibel 2000 fått den framtoning den har.

Grundförutsättningen varje bibelöversättare har att gå in under måste dock vara att låta grundtextens ord, påståenden och uppgifter komma fram utan förvanskningar. Den som inte kan tro på Bibelns anspråk och märkliga framställning får ge uttryck åt sin skepticism någon annanstans än i översättningen. Anser man att Bibelns undervisning delvis är omöjlig, vilken den många gånger är för det mänskliga förnuftet, skall den ändå presenteras utan förvanskningar. Den grundförutsättningen har bibelkommissionen bakom Bibel 2000 totalt struntat i.

Alla borde kunna hålla med om: Skall man spela Mozart på piano måste man spela som det står i noterna. Inte som man själv tycker Mozart borde låta. Då blir det inte Mozart utan något annat man spelar.

Det är viktigt att läsa Bibeln. Det är också svårt att få en översättning, som

är helt perfekt. Det finns dock en smärtgräns för att en bibelöversättning skall kunna godtas. Den gränsen har Bibel 2000 med god marginal passerat med sitt undergrävande av trons fundament.

Till sist kan man stilla undra varför det i kyrkorna varit så liten och lam opposition mot den nya översättningen. Tror man att Gud håller till godo med att få sitt ord förvanskat hur som helst? Bibelkommissionen bakom Bibel 2000 har ändrat och strukit i den heliga texten på ett sådant sätt att man kan tala om urkundsförfalskning. När man läser Bibel 2000 frågar man sig förskräckt: Vad har de egentligen gjort med Guds Ord?

Anders Lindström, präst.

(Vi vill i detta sammanhang även rekommendera Seth Erlandssons upplysande skrift "Hur skall Bibeln översättas?". Den är utgiven på förlaget XP Media, telefon 08-741 26 01.)

NATTVARDSGEMENSKAP

Ledaren i Kyrka och Folk nr 9/00, skriven av Daniel Johansson, tar upp frågor angående nycklamakten, kyrkotukt och öppet eller slutet nattvardsbord — frågor som för många är okända, men som för den kristna kyrkan/församlingen tiderna igenom varit självklara saker.

Ledaren framhåller att läran och livet ska vara i enlighet med vad Nya Testamentet lär. Någon gemenskap med falska lärare skall man inte ha. De tidiga kristna vittnesbörderna visar på att enighet i läran skall råda för att få delta i nattvarden. Ledaren citerar följande från en avhandling angående "Nattvard och kyrkogemenskap i fornkyrkan" av Verner Elert :

Genom att ta del av sakramentet i en kyrka förklarar den kristne att den kyrkans bekännelse är hans bekännelse. Eftersom han inte på samma gång kan ha två bekännelser kan han inte delta i nattvarden i två kyrkor med olika bekännelse. Om någon ändå gör det förnekar han sin egen bekännelse eller har ingen alls.

Johansson pekar sedan på den totala upplösningen som råder inom detta område inom Svenska kyrkan och framhåller nödvändigheten av undervisning för att skapa förståelse för och komma tillrätta med missförhållandena. Sedan nämner han ett exempel då en amerikansk präst kom till en församling där man tillämpade öppet nattvardsbord. Prästen började då att undervisa församlingen om nattvardens rätta bruk. Efter en tid kom sedan församlingen och bad honom om att införa slutet natt-

wardsbord vilket är bibliskt och lutherskt.

Det är glädjande att Kyrka och Folk har tagit upp detta ämne på ledarsidan och vi hoppas på fortsatt undervisning.

I boken ”Pastoral” utgiven av dekanallegiet i Svenska kyrkans fria synod finner vi dock en annan syn (s. 54 punkt 20.2.3). Där är det inte en läromässig enighet som är förutsättning för att delta i annan kyrkas nattvard. Man säger att enskilda församlingsmedlemmar som deltar i annan kyrkas eller samfunds mässa kan motta nattvarden där såvida den kyrkan eller samfundet har nattvardsgemenskap med Svenska kyrkan. Och med vilka har då Svenska kyrkan nattvardsgemenskap? På Svenska kyrkans kyrkomöte 1975 beslutades om nattvardsgemenskap med Romersk-katolska kyrkan, Ortodoxa kyrkorna, Fribaptisterna, Metodisterna, Helgelseförbundet, Pingströrelsen, Svenska Alliansmission, Baptisterna, Svenska Frälsningsarmén, Missionsförbundet och Örebromissionen. Att Katolska kyrkans nattvard är en offergudstjänst och att de reformerta samfundet, dit de flesta frikyrkorna hör, förnekar Kristi lekamens och blods verkliga närvaro i, med, och under bröd och vin är således för Svenska kyrkan, inklusive synoden, inte något hinder. Det torde vara svårt att vända Svenska kyrkans uppfattning då t.o.m. synoden i sin Pastoral pläderar för öppet nattwardsbord (s. 38 punkt 11.6) och att församlingsmedlemmar kan delta i andra kyrkors nattvard trots olikhet i lära.

Bertil Waldemarson

GÄRTNER KALLAR TILL NYTT LINKÖPINGSMÖTE

Biskop em. Bertil Gärtner kallar åter till möte i Linköping i november 2000. Det är ingen organisation, som ex.-vis Synoden eller Societas Sanctae Birgittae eller någon annan rörelse där Gärtner har ledande roller, som kallar till möte i Linköping, utan det är Gärtner personligen som gör det.

Även mötet 1997 var en personlig inbjudan av Gärtner. Den inbjudan var riktad till dem ”*som vill hålla fast vid skrift och tradition utan att alls lämna sin kyrka*”. (Här menas Svenska kyrkan.) En sådan riktad inbjudan finns inte med i årets inbjudan, vilket kan ha sin naturliga förklaring. Gärtner säger nämligen i en intervju i Kyrkans Tidning 7-2000 att ”*jag har hela tiden gått emot tendenser som funnits inom olika grupper att lämna kyrkan och den linjen har blivit accepterad till slut*”. Han har alltså påverkat de inomkyrkliga rörelserna i sådan grad att man tvärt emot Skriftens varningar, Rom 16:17, låter sig vara kvar i en kyrka som, enligt uttalande

från Linköpingsmötet 1997, i flera centrala frågor ”passerat gränserna för kristen tro”.

Det är uppenbart att det är något annat, som är på gång att växa fram, än en rörelse som bygger på enhet i tro, lära och bekännelse och där man ansluter sig till hela Konkordieboken (Lutherska kyrkans bekännelseskriter). Denna slutsats kommer osökt då man läser i ovan nämnda intervju med Gärtner i Kyrkans Tidning. Vi citerar:

Han har ledande roller i Svenska kyrkans fria synod, i de högkyrkliga rörelserna Societas Sanctae Birgittae och arbetsgruppen Kyrklig Förnyelse, han är biskop för Östanbäcks kloster och för systrarna vid Franciskanerkommuniteten i Göteborgs stift. (- - -)

Just nu förbereder han ett nytt stort möte i Linköping för de grupper han har under sitt hägn. Gammal- och högkyrkliga, Bibeltrogna Vänner och liknande riktningar inom Svenska kyrkan.

– När vi nu samlas till aktiviteter av olika slag så kommer det folk från alla dessa grupperingar. Det har hänt något ekumeniskt som man inte har planerat men som bara har fortsatt. Det är en gemenskap i tron och anden som är fantastiskt rolig.

Kretsen runt tidskriften Pilgrim, som samlar folk från alla stora kyrkoriktningar, och de karismatiska sammanhang han själv är aktiv i, där såväl katoliker som pingstvännen deltar, är andra tecken för Bertil Gärtner på att någonting är på gång.

– Det är en förnyelse som sker på olika sätt och i olika sammanhang. Och det finns ett flöde mellan de här grupperingarna. Vi inspirerar varandra även om vi inte har någon organisation och ledning gemensamt.

Bertil Gärtner har sin tolkning klar. Det är den Helige Ande som börjar sätta i gång någonting i den svenska kristenheten som han anser befinner sig i ett bottenläge andligt sätt. Och han ser sig som ett redskap i det skeendet... (- - -)

Vi förstår att i sådana kretsar där Gärtner rör sig passar inte en full anslutning till Konkordieboken utom då det gäller i kontakterna med Bibeltrogna Vänner. Men är det egentligen enhet i tro och lära som får vara vägledande? Eller är det ändå till sist gemenskapen som för många får fälla utslaget då det gäller lösningen på kyrkofrågan för den enskilde?

Bertil Waldemarson

Bön

O Herre Gud, du som genom ditt ord förkunnar att människan är förelagt att en gång dö och sedan domen, se i nåd till oss och hjälp oss, så att vi besinnar detta. Må vi inte förgäta hur nödvändigt det är att vara redo till den sista viktiga färden.

Du ser själv att vårt hjärta är så ogudaktigt och så benäget att fästa sig vid vad denna jorden har att erbjuda och inte tänker på vårt himmelska hemland, arv och fadershus.

Lär oss att alltid betänka att vi endast skall vandra här en liten kort tid så att vi alltid räknar oss som gäster och främlingar på denna jord och som sådana uppföra oss under vandrigen här.

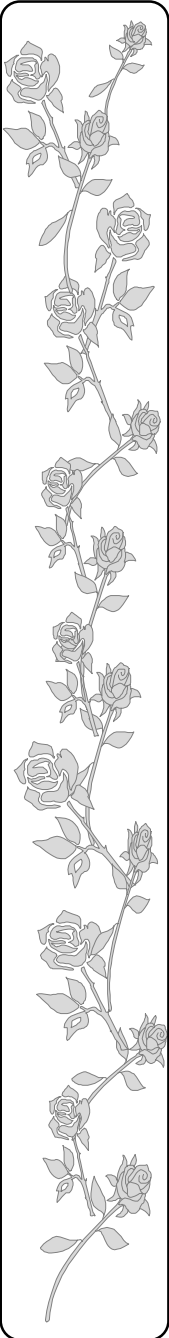
Vi – dina barn – har ju vårt arv och vårt hem i himmelen. Lär oss då även att ha vår umgängelse där under färden genom detta jämmerns land.

Hjälp oss att alltid vara redo till att flytta hädan då du kommer, förr eller senare, till att förlossa oss och taga oss upp till ditt himmelska rike.

Herre Jesus, då du en gång kommer till doms, låt oss då vara ibland ”de visa jungfrur”, som med glädje kan möta dig och få ingå i den himmelska bröllopsalen. Där skall vi då tillsammans med den himmelska härskaran lova, prisa och tacka dig i all evighet. *Amen.*

Ur ”Bönbok för Guds barn” av G. Edén.

* * *

FÖRSAMLINGSNYTT

DÖPT

Eva Viktoria Alexandra, dotter till Marianne och Peter Brunzell, Undersbol, Rudskoga, född den 6 mars 2000. Döpt söndagen den 9 april 2000.

KONFIRMATION

Evelina Karlsson konfirmerades i Lutherska Församlingen i Umeåområdet den 2 juli 2000.

VIGDA

Vigsel har ägt rum i Skånes Fagerhults kyrka den 13 maj 2000 mellan **Jonas Waldemarson**, Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet och **Alma Svensson**, S:t Johannes evangelisk lutherska församling i Yxenhult. Vigselförättare var kyrkoherde Gunnar Edwardsson.

LUTHERSKT SEMINARIUM

Kristendomskurs på Sunnerbogården 16 - 19 juli 2000.

ELBK:s ÅRSKONFERENS OCH FAMILJELÄGER

på Sunnerbogården, Småland den 19 - 23 juli 2000. Upplysningar genom Ingvar Adriansson, Släntvägen 10, 331 35 VÄRNAMO. Tel: 0370-182 17.

E-post: solafide@algonet.se

SOMMARLÄGER

i Kvarsebo, Kolmården under tiden 28-30 juli 2000. Upplysningar och program genom Ingemar Andersson, 08-96 50 13 eller Bertil Waldemarson, 011-12 66 57.

E-post: wald@algonet.se

NYÅRSLÄGER

planeras för årsskiftet 2000/2001.

Kom, låt oss gå upp till Herrens berg,
till Jakobs Guds hus. Han skall undervisa oss om sina vägar, så att vi kan vandra på hans stigar. *Jesaja 2:3*

LUTHERSKT FÖRSAMLINGSBLAD utges och bekostas med frivilliga gåvor. Den som önskar få församlingsbladet och eventuellt annan information om församlingarnas verksamhet, eller önskar att församlingsbladet sändes till vänner och bekanta kan använda bifogade beställningskort.

Om någon önskar understödja församlingsbladets utgivning eller församlingarnas verksamhet, kan bidrag insättas på Lutherska Församlingen, postgiro 429 67 90 - 1.

ISSN 1103-8845

Ansvarig utgivare: Henning Lindmark, Ostvägen 97 D, 902 62 Umeå, tel. 090-18 77 34.

Redaktör: Ingemar Andersson, Skälbyvägen 28, 191 49 Sollentuna, tel. 08-96 50 13.

Redaktionssekreterare: Bertil Waldemarson, Skånegatan 5, 602 17 Norrköping, tel. 011-12 66 57.

LUTHERSKA FÖRSAMLINGEN I STOCKHOLMSOMRÅDET

Gudstjänster och bibelstudier hålls i Sollentuna, Norrköping, Rudskoga och på Vikbolandet. Upplysningar om församlingen och dess verksamhet lämnas av Ingemar Andersson, Skälbyvägen 28, 191 49 Sollentuna, tel. 08-96 50 13, eller Bertil Waldemarson, Skånegatan 5, 602 17 Norrköping, tel. 011-12 66 57.

Kassör: Torsten M. Johnsson, Kuddby, Björkängen 1, 610 33 Vikbolandet, tel. 0125-401 73. **Församlingens postgiro 429 67 90 - 1.**

LUTHERSKA FÖRSAMLINGEN I UMEÅOMRÅDET

Upplysningar om församlingen och dess verksamhet lämnas av Henning Lindmark, Ostvägen 97 D, 906 26 Umeå, tel. 090-18 77 34, eller Tore Karlsson, Hissjö, Pl. 367, 905 91 Umeå, tel 090-382 48.

KASSETTMISSIONEN

Kassetband med predikningar och föredrag kan beställas från Per-Gunnar Gunnarsson, Sänkalden, Kättinge, 610 28 Vikbolandet, tel. 0125-320 41. Abonnera gärna på kassetterna. Enda kostnaden är portot för att skicka kassetten vidare till nästa abonnent.

TALTIDNING

Församlingsbladet kan fås som taltidning. Meddela redaktionssekreteraren.

INTERNET

Hemsida: <http://www.algonet.se/~lfs-lfu/index.htm>

E-mail: lfs-lfu@algonet.se